

Avfallsforebygging

- Utvikle indikatorer for avfallsforebygging
- Inngå en avtale med matbransjen om reduksjon av matsvinn
- Utvikle avfallsforebygging av emballasjeavfall innenfor rammen av produsentansvaret
- Samarbeide med klesbransjen og andre aktører om å utvikle tiltak for å øke ombruk av tekstiler
- Samarbeide med bransjen for å spre gode eksempler på avfallsforebygging innenfor bygg- og anleggssektoren
- Videreføre dagens garantiordninger for produkter, og arbeide for at liknende ordninger gjennomføres i EU
- Arbeide for at det i økodesigndirektivet og annet relevant EU-regelverk etableres krav om design som legger til rette for krav til levetid, hindrer planlagt kort levetid, og bidrar til økt materialgjenvinning og bruk av sekundære råvarer

Materialgjenvinning og forberedelse til ombruk

- Arbeide for å bedre statistikkgrunnlaget på avfallsområdet
- Vurdere endring i plan- og bygningsloven for å bidra til god planlegging av avfallsinfrastruktur
- Sikre god måloppnåelse og likebehandling gjennom å forskriftsfeste produsentansvaret for emballasjeavfall
- Utrede konsekvensene av å supplere den nasjonale målsetningen for gjenvinning med egne mål for materialgjenvinning, som reflekterer mål i EUs avfallsregelverk
- Utrede krav om utsortering og materialgjenvinning av utvalgte typer plast og våtorganisk avfall fra husholdninger og deler av næringslivet. Dette arbeidet skal ses i sammenheng med regjeringens arbeid med å redusere matsvinn
- Utrede krav om utsortering av tekstiler og andre avfallsfraksjoner
- Arbeide for et styrket marked for sekundære råvarer i samarbeid med industri og avfallsbransjen
- Vurdere tiltak for å øke materialgjenvinning for bygg- og anleggsavfall i lys gjeldende EØS-regelverk
- Øke miljømessig forsvarlig bruk av organiske og avfallsbaserte gjødselprodukter
- Videreutvikle og tydeliggjøre regelverket for å øke nyttig og miljøforsvarlig bruk av avfall og lett forurensete masser, herunder innføre forskrift om nyttig bruk av lett forurenset betong
- Utnytte den anskaffelsesfaglige kompetansen i Difi på miljø til veiledning og utvikling av anskaffelsesfaglig metodikk og praksis som støtter opp om avfallspolitikken og prinsippene i en sirkulær økonomi

Marin forsøpling - forebygging:

- Følge opp pågående utredning av forslag til en produsentansvarsordning for henholdsvis fiskerinæringen og oppdrettsnæringen
- Utrede en ordning for å gjøre det gratis å levere marint avfall i havn for fiskere og andre, basert på erfaringene fra prosjektet «Fishing for Litter»
- Utrede tiltak for ytterligere reduksjon av marin forsøpling fra fiskeri- og oppdrettsnæringen herunder tiltak for å redusere tap av fiskeredskap

- Utrede utvidet produsentansvar for emballasje til å omfatte medansvar for forsøpling
- Sende forslag om å øke pantesatsen på drikkevareemballasje på høring
- Stille krav til forbehandling og disponering av masser, for eksempel fra sprengning, iblandet plast
- Følge opp avløpsrensaneanlegg for å unngå spredning av biofilmbærere
- Redusere bruken av lette plastbæreposer i tråd med endringer i emballasjedirektivet. Regjeringen er positiv til en bransjedrevet løsning på dette området. Berørte bransjeaktører har foreslått at bransjen legger på et miljøvederlag per pose og at midlene plasseres i et eget miljøfond. Regjeringen vil fortsette dialogen med bransjen for å oppnå en felles forståelse av hvordan et fond best kan innrettes.
- Gi kommuner mulighet til å innføre overtredelsesgebyr for forsøpling
- Etablere en tilskuddsordning for vraking av fritidsbåter
- Sikre at arbeidet med marin forsøpling og mikroplast også stimulerer til utvikling av ny miljøvennlig teknologi gjennom det eksisterende virkemiddelapparatet for innovasjon

Marin forsøpling - opprydding:

- Opprette et oljevern- og miljøsenster i Lofoten/Vesterålen. Dette senteret vil få ansvar for å styrke nasjonal kompetanse og samordne tiltak for opprydding av marin forsøpling. Det nye senterets rolle skal utvikles og utnyttes mht. å få til økt opprydding av marin forsøpling
- Utnytte potensial i næringslivet for økt frivillig innsats mht. opprydding i marin forsøpling.
- Styrke regionalt samarbeid om opprydding av marin forsøpling hvor fylkesmannen gis en koordinerende rolle og hvor relevante statlige aktører bidrar i samarbeid med kommuner, interkommunale selskap, og privat og frivillig sektor
- Styrke samarbeidet mellom relevante statlige etater for å sikre systematiske, effektive og samordnete statlige oppryddingstiltak
- Utrede etablering av en eller flere nye enheter av skjærgårdstjenesten nord for dagens virkeområde, der fjerning av marin forsøpling vil være en viktig oppgave
- Videreføre de årlige oppryddingstoktene etter tapte fiskeredskap for å unngå spøkelsesfiske og redusere marin forsøpling
- Videreføre oppryddingen av forlatte av forlatte eierløse blåskjellanlegg langs kysten

Spredning av mikroplast:

- Innføre en kommunal tilskuddsordning til gjennomføring av aktuelle tiltak mot marin forsøpling og spredning av mikroplast
- Kartlegge og arbeide for å redusere spredning av mikroplast fra blant annet bildekk, maling, tekstiler kosmetikk og rengjøringsprodukter, blant annet i samarbeid med berørt næringsliv
- Arbeide for å redusere spredning av mikroplast fra kunstgressbaner, gjennom blant annet samarbeid med idretten

Internasjonalt arbeid (plast, mikroplast):

- Følge opp det nordiske plastprogrammet som Norge har tatt initiativ til under vårt formannskap i Nordisk ministerråd
- Bidra til at det utarbeides og fastsettes standardiserte definisjoner, målemetoder og indikatorer for mikroplast i havmiljøet, herunder gjennom samarbeid på nordisk, EU/regionalt og globalt nivå
- Støtte internasjonale prosesser rundt å utvikle standarder for bionedbrytbar plast

- Påvirke relevante EU-prosesser knyttet til plast og plastavfall i havet, blant annet gjennom fortsatt dialog om EUs plaststrategi, og støtte arbeid rundt en eventuell regulering av mikroplast i blant annet kosmetikk og maling
- Arbeide internasjonalt for å redusere bruken av enkelte typer engangsartikler, og erstatte plast med andre, mindre skadelige materialer i enkelte typer engangsartikler
- Vurdere hvordan tiltak mot marin forurensning, kan styrkes i miljøsam arbeidet med landene som mottar EØS-midlene.
- Aktivt følge opp arbeidet mot marin forurensning i havet gjennom regionale fora som OSPAR, NEAFC og Arktisk råd
- Ta relevante initiativ i FNs miljøforsamling og være pådriver i arbeidet for å styrke internasjonalt regelverk som skal forhindre marin forurensning og mikroplast, inkludert fra landbaserte kilder
- Benytte FN-systemet og andre relevante arenaer, som Our Ocean-konferansene, for å bidra til at det internasjonale samfunn fremmer effektive tiltak mot marin forurensning og mikroplast og retter særlig oppmerksomhet dit hvor utslippene og problemene er størst
- Trappe opp den internasjonale innsatsen gjennom bistandsprogrammet som blant annet vil omfatte avfallsforebygging og avfallshåndtering.
- Løfte spørsmål om betydningen av rammebetingelser fra myndigheter og avfallsinfrastruktur inn i Norges bistandspolitikk og bilaterale samarbeid med land som har store mangler og som i dag er opphav til en stor del av forurensningen av havene
- Støtte Interpols arbeidsgruppe mot forurensningskriminalitet i arbeidet mot ulovlig dumping av plast og annet avfall i havet
- Inngå strategiske partnerskap med sentrale europeiske land og andre stater som prioriterer arbeidet mot marin forurensning og mikroplast høyt, samt søke å engasjere næringsliv, sivilsamfunn, og andre viktige aktører i internasjonalt prosjektsamarbeid gjennom Global Partnership on Marine Litter
- Arbeide internasjonalt for å redusere tap av fiskeressurs og unngå spøkelsesfiske, blant annet gjennom å oppfordre land til å innføre relevant regelverk og gjennomføre oppryddingstokt
- Sikre at Norge gjennom internasjonalt forskningssamarbeid bidrar aktivt til styrket kunnskap om kilder, effekter og kostnadseffektive tiltak mot marin forurensning og mikroplast i havet, og bidra til kunnskap om hva plastforurensning i havene betyr for økosystemene, matsikkerhet og mattrygghet

Kunnskap (plast, mikroplast):

- Styrke overvåkingen av marin forurensning i norske havområder, blant annet gjennom å styrke kunnskapen om marin forurensning på havbunnen og videreutvikle overvåkingssystemer under forvaltningsplanene
- Styrke forskning på, og kartlegging av marin forurensning og mikroplast i økosystemene i norske havområder, og utrede overvåking av mikroplast
- Søke samarbeid med andre land om overvåking av marin forurensning og mikroplast